

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та
фондовий ринок»

Допускається до захисту
завідувач кафедри фінансів, банківської
справи та страхування

 доцент О.О. Драган
«15» грудня 2023 року

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

АНТИКРИЗОВЕ ФІНАНСОВЕ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ
(ЗА МАТЕРІАЛАМИ ПРАТ «ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ МОЛОКОЗАВОД»)

Виконала:

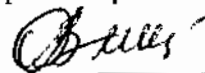
Гаєвська Катерина Русланівна

(підпис)

Керівник:

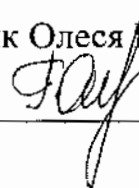
доктор філософії Варченко Ольга Олександрівна

(підпис)

Рецензент:

доцент Гаврик Олеся Юріївна

(підпис)

Я, Гаєвська Катерина Русланівна, засвідчую, що кваліфікаційну роботу
магістра виконано з дотриманням принципів академічної доброчесності.

Біла Церква – 2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Спеціальність: 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

Затверджую
гарант ОПП «Фінанси, банківська
справа та страхування»
 доцент І.В. Артімонова
«19» грудня 2022 року

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу магістра
Гаєвській Катерині Русланівні

Тема: Антикризове фінансове управління підприємством (за матеріалами ПрАТ «Тернопільський моколозавод»)

Перелік питань, що розробляються в роботі: охарактеризувати інструменти антикризового управління підприємством та особливості їх використання на аграрних підприємствах; розкрити методичний інструментарій антикризового фінансового управління на підприємстві; висвітлити організаційно-економічну характеристику ПрАТ «Тернопільський моколозавод» та здійснити аналіз його фінансового стану; оцінити ймовірність банкрутства досліджуваного товариства; окреслити систему стратегічних і оперативних заходів щодо антикризового фінансового управління ПрАТ «Тернопільський моколозавод»; обґрунтувати шляхи покращення фінансового стану товариства у контексті відновлення його фінансової стійкості та платоспроможності.

Вихідні дані: фінансова звітність ПрАТ «Тернопільський моколозавод».

Календарний план виконання роботи

Етап виконання	Період виконання	Відмітка про виконання
Огляд літератури	січень-лютий 2023	виконано
Теоретико-методична частина	березень-квітень 2023	виконано
Аналітична частина	травень-липень 2023	виконано
Рекомендаційна частина	серпень-вересень 2023	виконано
Оформлення роботи	жовтень 2023	виконано
Перевірка на плагіат	листопад 2023	виконано
Попередній розгляд на кафедрі	листопад 2023	виконано
Подання на рецензування	грудень 2023	виконано

Керівник кваліфікаційної роботи доктор філософії О.О. Варченко

Здобувач К.Р. Гаєвська.

Дата отримання завдання «27» грудня 2022 р.

АНОТАЦІЯ

Гасвська К. Р. Антикризове фінансове управління підприємством (за матеріалами ПрАТ «Тернопільський молокозавод»)

Досліджено теоретико-методичні засади антикризового фінансового управління підприємством, діагностика фінансового стану та ймовірності банкрутства молокопереробного підприємства, а також окреслено напрями щодо удосконалення антикризового фінансового управління в умовах воєнного стану.

Викорнстано методи дедукції, індукції, синтезу, системного аналізу й теоретичного узагальнення. У процесі діагностики фінансового стану та ймовірності банкрутства досліджуваного товариства застосовані такі методи як: аналітичний, групування, порівняння, комплексного підходу. При визначенні напрямів удосконалення антикризового фінансового управління підприємством використані методи узагальнення, групування, комплексного підходу.

Встановлено, що проведення діагностики фінансового стану підприємства відбувається у два етапи – експрес-діагностика та фундаментальна діагностика. Доведено, що з метою покращення фінансового стану досліджуваного товариства у контексті відновлення його платоспроможності та фінансової стійкості запропоновано окремі кроки. Так, здійснено обрахунок коефіцієнта відновлення платоспроможності з метою перевірки того, чи є у означеного товариства реальні можливості відновити свою платоспроможність.

Зроблено висновок, що за результатами діагностики фінансового стану та ймовірності банкрутства досліджуваного товариства означено напрями удосконалення антикризового фінансового управління ним задля відновлення його фінансової стійкості та платоспроможності.

Одержані результати можуть бути використані при визначенні напрямів удосконалення антикризового фінансового управління підприємством.

Магістерська містить 92 сторінки, 14 таблиць, 9 рисунків, список використаних джерел складається з 73 позицій.

Ключові слова: антикризове фінансове управління, діагностика фінансового стану, стратегічні, оперативні заходи, фінансова стійкість, платоспроможність.

ABSTRACT

Kateryna Gaevska. Anti-crisis financial management of the enterprise (based on the materials of «Ternopilskyy molokozavod» PJSC)

The theoretical and methodological principles of anti-crisis financial management of the enterprise, diagnostics of the financial condition and the probability of bankruptcy of the milk processing enterprise were studied, as well as the directions for improving anti-crisis financial management in the conditions of martial law were outlined.

The methods of deduction, induction, synthesis, system analysis and theoretical generalization are used. In the process of diagnosing the financial condition and probability of bankruptcy of the researched company, the following methods are used: analytical, grouping, comparison, complex approach. Methods of generalization, grouping, and a complex approach were used to determine the directions for improving the anti-crisis financial management of the enterprise.

It was established that the diagnosis of the financial state of the enterprise takes place in two stages - express diagnosis and fundamental diagnosis. It is proved that in order to improve the financial condition of the company under study in the context of restoring its solvency and financial stability, separate steps are proposed. Thus, the calculation of the coefficient of recovery of solvency was carried out in order to check whether the specified company has real opportunities to restore its solvency.

It was concluded that, based on the results of the diagnosis of the financial condition and the probability of bankruptcy of the company under investigation, directions for improving its anti-crisis financial management were determined in order to restore its financial stability and solvency.

The obtained results can be used in determining directions for improving the anti-crisis financial management of the enterprise.

The master's thesis contains 92 pages, 14 tables, 9 figures, the list of used sources consists of 73 items.

Keywords: anti-crisis financial management, diagnosis of the financial condition, strategic, operational measures, financial stability, solvency.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ АНТИКРИЗОВОГО ФІНАНСОВОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ	8
1.1. Економічна сутність, принципи та завдання антикризового фінансового управління підприємством	8
1.2. Методичний інструментарій антикризового фінансового управління на підприємстві	17
Висновки до розділу 1	25
РОЗДІЛ 2. КОМПЛЕКСНИЙ АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТА ЙМОВІРНОСТІ БАНКРУТСТВА ПРАТ «ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ МОЛОКОЗАВОД»	27
2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства	27
2.2. Комплексний аналіз фінансового стану підприємства	31
2.3. Оцінка ймовірності банкрутства ПрАТ «Тернопільський молокозавод»	39
Висновки до розділу 2	48
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ АНТИКРИЗОВОГО ФІНАНСОВОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ ПРАТ «ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ МОЛОКОЗАВОД»	50
3.1. Формування системи стратегічних і оперативних заходів щодо антикризового фінансового управління	50
3.2. Напрями покращення фінансового стану товариства в аспекті відновлення його фінансової стійкості та платоспроможності	59
3.3. Формування складових організаційного забезпечення антикризового управління на підприємстві	67
Висновки до розділу 3	70
ВИСНОВКИ	73
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	78
ДОДАТКИ	86

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Азаренкова Г. Фінансова стратегія антикризового управління суб'єктом підприємництва в сучасних умовах функціонування. *Бізнес Інформ*. 2020. № 12. С. 465-470.
2. Алмашій-Я. І. Антикризове фінансове управління підприємством: сутність та механізми реалізації. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент*. 2015. Вип. 12. С. 66-69.
3. Ареф'єва О. В., Прохорова Ю. В. Антикризове фінансове управління підприємством: монографія. Львів: УАД, 2011. 252 с.
4. Батрак О. В., Тарасенко І. О. Теоретична конструкція антикризового управління: дефініція, складники, етапи, принципи. *Причорноморські економічні студії*. 2020. Вип. 52-1. С. 111-115.
5. Болотнов Д. Особливості антикризового управління вітчизняними підприємствами. *Innovation and Sustainability*. 2022. № 2. С. 171-176.
6. Бондарук Т., Заїчко І., Бондарук І. Діагностика фінансового стану та інвестиційної привабливості підприємства в системі фінансового менеджменту. *Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту*. 2022. № 1-2. С. 62-75.
7. Бровко Л. І., Сірко А. Ю., Крюкова Г. В. Економічна сутність антикризового управління підприємством. *Modern economics*. 2019. № 15. С. 36-40.
8. Важинський Ф. А., Колодійчук А. В. Сутність антикризового фінансового управління підприємством. *Економіка промисловості*. 2009. № 5. С. 127-130.
9. Васьківська К. В., Гринчишин Я. М. Санація як інструмент антикризового управління підприємств. *Ефективна економіка*. 2021. № 2. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=8664>.

10. Волкова Н., Сніткіна І. Методичні підходи до аналізу кризового стану та схильності до банкрутства. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. Вип. 17. С. 798-800.

11. Гобела В. В., Живко З. Б., Леськів Г. З., Мельник С. І. Управління кризовими ситуаціями : навчальний посібник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 228 с.

12. Гончар І. О. Сутність та місце антикризового фінансового менеджменту в структурі управління підприємством. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент*. 2015. Вип. 11. С. 36-40.

13. Гончар І. О. Інструменти антикризового менеджменту як актор виживання ТНК. *Innovative views of young scientists. Серія: Економіка – Мировое хозяйство и международные экономические отношения*. 2015. April 21-23. URL: <https://www.sworld.com.ua/konferm1/67.pdf>.

14. Грибан С. В. Система антикризового управління підприємством. *Ефективна економіка*. 2013. № 11. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=2467>.

15. Добровольська О. В., Дуброва Н. П. MDA-аналіз для опінування ймовірності банкрутства підприємства (на прикладі АВ ТОВ “Агроцентр К”). *Проблеми системного підходу в економіці*. 2021. Вип. 1 (81). С. 53-59.

16. Докуніна К. І. Антикризове управління підприємством: сутність поняття та функції. *Причорноморські економічні студії*. 2018. Вип. 36 (1). С. 113-116.

17. Дудка В. В. Санація боржника до відкриття справи про банкрутство. *Економіка та право*. 2021. № 1. С. 96-101.

18. Загородна О. М., Серединська В. М. Формування механізму діагностики фінансового стану підприємства / Стан і перспективи розвитку обліково-інформаційної системи в Україні: матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф. Тернопіль: ТНЕУ, 2018. С. 233-235.

19. Заїчко І. В. Фінансова безпека в системі фінансового управління // Сучасні проблеми і перспективи економічної динаміки: зб. тез доповідей VII Всеукр. наук.-практ. інтернет-конференції молодих учених та студентів (Умань, 19–20 листопада 2020 р.). С. 193-198.

20. Калініченко З. Розробка методики раннього попередження та реагування на кризи підприємства. *Економічний аналіз*. 2022. № 2. Том 32. С. 90-100.

21. Капліна А. І. Контролінг у системі ефективного управління підприємством. *Ефективна економіка*. 2021. № 2. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=8630>.

22. Кириченко С. О., Ружицький А. В., Тульчинська С. О., Салоїд С. В. Концептуальні засади організації системи антикризового управління підприємством в умовах макроекономічної нестабільності. *Агросвіт*. 2021. № 9-10. С. 18-23.

23. Коваленко О. В., Вербицька Є. С. Застосування сучасних методів антикризового управління на вітчизняних підприємствах. *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2016. Вип. 5-1 (05). С. 60-64.

24. Коваленко В. В., Суганяка М. В., Фучеджи В. І. Антикризове фінансове управління в системі суб'єктів економічної діяльності: методи та інструменти оцінювання : монографія. Одеса, 2013. 381 с.

25. Косарева І. П., Хохлов М. П., Кобзар Ю. В. Економічна сутність та особливості антикризового фінансового управління на підприємстві. *Економіка і суспільство*. 2018. Вип. 17. С. 273-280.

26. Косарева І. П., Сало А. В. Характеристика сутності та поняття антикризового фінансового управління. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2018. Вип. 22. С. 412-417.

27. Костецький В. В. Санація підприємства як дієвий механізм фінансової стабілізації його діяльності. *Світ фінансів*. 2016. № 4 (49). С. 108-119.

28. Костецький В. В. Формування стратегії антикризового управління підприємством. *Економічний аналіз*. 2011. Вип. 8. Ч. 2. С. 208-211.

29. Кривов'язюк І. Агресивний антикризовий менеджмент: принципи, послідовність реалізації та механізми. URL: <https://economics.net.ua/wp-content/uploads/2022/06/s6.pdf>.

30. Литовченко О., Топоркова О. Структурно-функціональна модель антикризового фінансового управління підприємством. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна серія «Економічна»*. 2020. Вип. 98. С. 108-115.

31. Лісінчук О., Виноградова Є. Моделі розрахунку ймовірності банкрутства як метод оцінки фінансового потенціалу підприємства. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. URL: <http://vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2018/33-2018/17.pdf>.

32. Лісінчук О., Шпаковська О. Аналіз фінансового стану як ефективний інструмент управління подальшим розвиток підприємства. *Економічний аналіз*. 2019. № 4. Том 29. С. 28-34.

33. Лук'янова В. В., Лабунець О. О. Діагностика фінансового стану підприємства та шляхи його поліпшення. *Приазовський економічний вісник*. 2018. Вип. 2 (07). С. 66-69.

34. Мурована Т., Пасхал В. Діагностика ймовірності кризового стану та її ефективність для підтримання фінансової стійкості суб'єктів підприємництва. *Економічний аналіз*. 2019. № 4. Том 29. С. 121-131.

35. Назаренко І. М. Діагностика в системі менеджменту суб'єктів агробізнесу. *Економіка: реалії часу*. 2016. № 1 (23). С. 114-122.

36. Назаренко М., Тодорова О. Реінжиніринг в публічному управлінні у сфері надання публічних послуг. *Наукові перспективи*. 2022. № 5 (23). URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/pp/article/view/1639/1637>.

37. Нікольчук Ю. М., Лопатовська О. О. Антикризовий фінансовий менеджмент як основа управління фінансами вітчизняних підприємств. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2021. № 1. С. 99-103.

38. Пилипенко К. А. Продовольча та фінансово-економічна безпека в системі менеджменту аграрних підприємств. URL: http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/bitstream/123456789/2047/1/%D0%9F%D0%B8%D0%BB%D0%B8%D0%BF%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE%20%D0%9A.%20%D0%90._%D0%BC%D0%BE%D0%BD_%D0%A5%D0%94%D0%90%D0%A3.pdf.

39. Пілецька С. Т. Оцінка фінансово-економічного стану підприємства в системі антикризового управління. *Економічний аналіз: зб. наук. праць Тернопільського національного економічного університету*. Тернопіль, 2016. Т. 23. № 2. С. 139-145.

40. Пічугіна Т. С., Забродська Л. Д. Антикризове управління підприємством: сутність, завдання та основні заходи. *Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг*. 2011. Вип. 2. С. 487-495.

41. Побережець О. В., Гусев А. О. Ліквідність балансу підприємства та методика її визначення. *Приазовський економічний вісник*. 2021. Вип. 2 (25). С. 223-230.

42. Поддєрьогін А. М., Чорна Н. М. Методичні підходи до оцінки фінансового стану підприємства: вітчизняний та зарубіжний досвід. *Збірник наукових праць Університету державної фіскальної служби України*. 2018. № 1. С. 150-160.

43. Про затвердження Положення про реструктуризацію підприємств : Наказ Міністерства промислової політики України № 460 від 18.07.2008 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0718-08#Text>.

44. Річна інформація емітента за 2021 р. URL: https://pjsc.molokija.com/press_release/richna-informatsiya-emitenta-za-2021-rik.

45. Романяк Г. М. Сутність антикризового управління підприємством в умовах нестабільного ринкового середовища. *Наукові записки [Української академії друкарства]*. 2016. № 1. С. 235-239.

46. Рузакова О. Аналіз сучасних методик оцінювання фінансового стану підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2022. № 2. Том 1. С. 7-13.

47. Рузакова О. В. Нечітко-множинне моделювання фінансового стану підприємства. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики : зб. наук. пр. ВНАУ*. 2019. № 4. С. 69-76.

48. Сабліна Н. В. Методичний підхід до управління фінансовою безпекою підприємств машинобудування України. *Інфраструктура ринку*. 2017. № 7 (17). С. 224-232.

49. Серікова А. А. Сутність антикризового управління фінансовими ризиками підприємства. *Причорноморські економічні студії*. 2018. Вип. 25. С. 177-179.

50. Силкін О., Муж П. Аналіз сутності антикризового фінансового управління підприємством. *Наукові записки*. 2016. № 2 (53). С. 228-235.

51. Сіліна І. Концептуальні основи антикризового фінансового управління підприємством. *Агросвіт*. 2015. № 22. С. 45-49.

52. Слободянюк О. В. Менеджмент у двох частинах: фінансовий, страховий : методичні рекомендації та завдання для проведення практичних занять для студентів денної та заочної форм навчання спеціальності 073 «Менеджмент» / О. В. Слободянюк, В. О. Котлубай, Г. А. Отливанська. Одеса : НУ «ОЮА», 2021. 106 с.

53. Соболева Г. Г. Формування антикризової політики управління підприємством. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 41. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/download/1567/1508>.

54. Стешенко О., Каленський О. Антикризове фінансове управління підприємством. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2016. № 54. С. 362-367.

55. Теницька Н., Гришко Ю. Теоретичні аспекти оцінки платоспроможності підприємства в сучасних умовах. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. Вип. 5. С. 372-376.

56. Терещенко О. О. Антикризове фінансове управління на підприємстві : навч. посібн. К.: КНЕУ, 2004. 560 с.

57. Ткачук Г. Ю. Інструменти антикризового управління підприємствами. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/12/291.pdf>.

58. Управління фінансовою санацією підприємства / Салига С. Я., Дацій О. І., Несторенко Н. В. та ін. К. : Центр навчальної літератури, 2005. 240 с.

59. Фінансова звітність ПрАТ “Тернопільський молокозавод” за 2019 р. URL: https://pjsc.molokija.com/ru/press_release/zvitnist-za-2019-rik.

60. Фінансова звітність ПрАТ “Тернопільський молокозавод” за 2020 р. URL: https://pjsc.molokija.com/ckeditor_assets/%D0%A4%D1%96%D0%BD%D0%B7%D0%B2%D1%96%D1%82%202020%D1%80%20%D0%9F%D1%80%D0%90%D0%A2%20%D0%A2%D0%9C%D0%97.pdf.

61. Фінансова звітність ПрАТ “Тернопільський молокозавод” за 2021 р. URL: https://pjsc.molokija.com/ru/press_release/finansova-zvitnist-2021.

62. Фінансовий менеджмент: підручник / За ред. д-ра екон. наук професора Кнейслер О. В. Тернопіль: Вид-во «Економічна думка». 2018. 478 с.

63. Фоміна О. В., Сопко В. В., Августова О. О. Управління платоспроможністю підприємства. *Ефективна економіка*. 2020. № 6. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7973>.

64. Фучеджи В. І. Особливості антикризового управління підприємством. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2010. № 38. С. 361-36. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/147035997.pdf/>

65. Хацер М. В. Антикризове фінансове управління на підприємстві: сутність, характеристика та механізм здійснення. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія : Економіка і управління*. 2019. № 1. Т. 30 (69). С. 71-77.

66. Чумак В. Д., Дорошенко О. О., Кіріченко Н. О. Система виявлення та подолання фінансової кризи в умовах с/г підприємств: механізм

впровадження та реалізації. *Ефективна економіка*. 2022. № 5. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/5_2022/93.pdf.

67. Шевцова О. Й. Основи антикризового фінансового управління підприємством. *Ефективна економіка*. 2013. № 2. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=1773>.

68. Шкуренко О. В. Особливості використання інструментарію бенчмаркінгу на підприємстві. *Економіка і організація управління*. 2021. № 1 (41). С. 143-151.

69. Штангрет А. М., Копилюк О. І. Антикризове управління підприємством : навч. посібник. К. : Знання, 2007. 335 с.

70. Юнацький М. О. Огляд сучасних методів прогнозування фінансового стану підприємства. *Ефективна економіка*. 2018. № 4. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=6232>.

71. Юрій Е. О., Руснак Т. В. Шляхи покращення фінансового стану підприємства в сучасних умовах. *Економіка і суспільство*. № 16. 2018. С. 560-565.

72. Bernstein L.A. Financial Statement Analysis: Theory, Application and Interpretation / L.A. Bernstein, JohnJ. Wild. McGrawHill, 2006. 738 p.

73. Fabozzi F.J. Financial Management and Analysis. John Wiley & Sons, Inc., 2008. 1022 p.